

Okresní soud
v Novém Jičíně

Interní protikorupční program Okresního soudu v Novém Jičíně

Aktualizované znění k 30.6.2020

schválil:

JUDr. Vít Veselý
předseda okresního soudu

Obsah

A. Preambule	3
B. Interní protikorupční program Okresního soudu v Novém Jičíně	4
1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu	4
1.1 Propagace protikorupčního postoje vedoucími pracovníky	4
1.2 Etický kodex	5
1.3 Vzdělávání zaměstnanců	5
1.4 Systém pro oznámení podezření na korupci	6
1.5 Ochrana oznamovatelů	6
2. Transparentnost	7
2.1 Zveřejňování informací o veřejných prostředcích	7
2.2 Zveřejňování informací o systému rozhodování	8
3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol	8
3.1 Hodnocení korupčních rizik	8
3.2 Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci	10
4. Postupy při podezření na korupci	10
4.1 Postupy při prošetřování podezření na korupci	10
4.2 Následná opatření	11
5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu	11
5.1 Shromáždění údajů a vyhodnocení interního protikorupčního programu jednotlivými organizačními celky	11
5.2 Zpráva o resortním interním protikorupčním programu	11
5.3 Aktualizace resortního interního protikorupčního programu	12
C. Závěr	12

A. Preambule

Z hlediska společenské škodlivosti lze **korupci** definovat jako zneužívání pravomoci a veřejných prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jakož i zneužití svého postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé sféře. Motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na přímé úplatkářství, dalšími formami korupce jsou rovněž **klientelismus**, propojující politiky s podnikatelskou sférou poskytováním vzájemných výhod, a **nepotismus**, spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům.

Výzkumy jednoznačně potvrzují, že přes všechny individuální a skupinové iniciativy je to stát a jeho politická reprezentace, kdo musí iniciovat skutečná opatření proti korupci a musí o jejich potřebě a účelnosti přesvědčit občany.

Protikorupční politika musí brát v úvahu komplexní charakter korupce jako společenského jevu, zejména nelze korupci jednostranně zužovat na trestné činy úplatkářství.

V každém případě je třeba mít neustále na zřeteli, že **korupční jednání** není pouze jednání v rozporu s morálkou, ale jedná se o **trestné činy** přijetí úplatku (§ 331), podplácení (§ 332) a nepřímé úplatkářství (§ 333) dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Interní protikorupční program Okresního soudu v Novém Jičíně (dále „IPP-OSNJ“) je dokument, vycházející z Vládní koncepce boje s korupcí na roky 2015 až 2017 (schválená usnesením vlády ze dne 15. prosince 2014 č. 1057), usnesení vlády ze dne 21. prosince 2015 č. 1077 a usnesení vlády ze dne 29. listopadu 2017 č. 853. Tento program vnáší do řídicího a kontrolního systému v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání, takové prvky, které svým charakterem brání vzniku možného korupčního jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení.

Cílem IPP-OSNJ bylo vytvořit na okresním soudě prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a naplňováním Etického kodexu zaměstnance. Nedílnou součástí podpory protikorupčního prostředí je nastavení systému pro oznámení podezření na korupci a ochrana oznamovatelů.

IPP-OSNJ by měl sloužit k včasnému rozpoznání korupčních rizik, objektivně existujících či subjektivně předpokládaných v procesech, probíhajících v rámci veškeré činnosti soudu. Současně by měl obsahovat preventivní opatření, eliminující tato korupční rizika již v zárodku. Nástrojem pro řízení korupčních rizik a jejich minimalizaci je **Katalog korupčních rizik**, kde důležitým prvkem je významnost rizika. Ke zvládnutí rizik s vysokou mírou významnosti je třeba nastavit kontrolní mechanismy. U rizik s menší mírou pravděpodobnosti výskytu klást důraz na dodržování Etického kodexu zaměstnanců, vzdělávání zaměstnanců, výběr zaměstnanců, nastavení systému pro oznamování korupce.

Hlavním cílem řízení korupčních rizik je ochránit majetek státu a minimalizovat škody. Aktivním řízením korupčních rizik by IPP-OSNJ měl vnášet do řídicího systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí, nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. K tomu by měla napomáhat funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech, pravidelné hodnocení korupčních rizik a prověřování rizikových oblastí.

Aktualizované znění IPP-OSNJ pro rok 2018 je upraveno v návaznosti na vyhodnocení poznatků o plnění úkolů stanovených v IPP-OSNJ v roce 2017.

B. Interní protikorupční program

Popis základních pojmů:

Vedoucí zaměstnanec: vedoucím zaměstnancem se pro účely tohoto materiálu rozumí vedoucí zaměstnanec v pracovním poměru ve smyslu zákoníku práce, místopředsedové soudu, ředitelka správy a vedoucí oddělení.

Zaměstnanec: zaměstnancem se dále rozumí zaměstnanec v pracovním poměru ve smyslu zákoníku práce.

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení.

1.1 Propagace protikorupčního postoje vedoucími pracovníky

Jednou z trvalých hlavních povinností vedoucích zaměstnanců soudu je prosazování protikorupčních postojů. Vedle vlastní bezúhonnosti se protikorupčním postojem rozumí zejména dodržování právních a vnitřních předpisů, zdůrazňování významu ochrany majetku státu, zdůrazňování důležitosti dodržování etických zásad při výkonu práce, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření z výskytu korupce. Mezi další povinnosti vedoucích zaměstnanců patří dále seznamování podřízených s možnými korupčními riziky v rámci jejich útvaru, včetně metod jejich předcházení a prosazování protikorupčních opatření proti těmto rizikům.

Úkol:

- 1.1.1 Věnovat prostor problematice boje s korupcí na poradách a na seminářích a aktivně prosazovat protikorupční postoje.

Odpovědnost: všichni vedoucí zaměstnanci v rozsahu své kompetence

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.1.2 Informovat o případech korupčního jednání v obecné rovině na pracovních poradách na všech úrovních řízení a seminářích.

Odpovědnost: všichni vedoucí zaměstnanci v rozsahu své kompetence

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.2 Etický kodex soudců a zaměstnanců Okresního soudu v Novém Jičíně

Etický kodex soudců a zaměstnanců Okresního soudu v Novém Jičíně (dále jen „Kodex“), stanovuje chování a povinnosti soudců a zaměstnanců, které přímo nevyplývají ze zákona či z vnitřních předpisů. Kodex dále detailněji rozvádí problematické oblasti, jako jsou např. dary, střet zájmů, apod. Jeho implementace spočívá v aktivní propagaci a vyhodnocování jeho účinnosti.

Způsob realizace: Pouhá existence Kodexu není dostačující. Správně implementovaný Kodex soudci a zaměstnanci znají, rozumí mu a respektují jej. Proto je třeba zajistit jeho jednoduchou dostupnost pro všechny soudce a zaměstnance na Intranetových stránkách soudu. U soudu musí zároveň nastaveny kontrolní mechanismy ověřující jeho dodržování.

Porušení Kodexu musí být zároveň porušením povinností vyplývajících z vnitřních předpisů organizace

Odpovědnost: všichni vedoucí zaměstnanci v rozsahu své kompetence

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.3 Vzdělávání zaměstnanců

Hlavním úkolem je zajistit vstupní a následně pravidelná školení soudců a zaměstnanců na všech úrovních. Vzdělávání soudců a zaměstnanců v protikorupční problematice musí být orientováno na význam ochrany majetku státu, na obsah Kodexu, na zvyšování schopnosti rozpoznat korupci, na zvyšování povědomí o ochraně soudců a zaměstnanců, kteří oznámili podezření na korupci, na postupy vedení soudu v případě potvrzení korupčního jednání. Soudce nebo zaměstnanec je neprodleně po nástupu k soudu seznámen personálním oddělením s Kodexem, což potvrzuje svým podpisem.

Úkol:

1.3.1 Zajistit školení nových zaměstnanců a zaměstnanců na pozicích s vysokou mírou korupčního rizika

Odpovědnost: vedení soudu, personální pracovnice,

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci

Za účelem zajištění transparentního a protikorupčního prostředí je vytvořen systém pro oznámení (vč. anonymního) podezření na korupční jednání, a to jak oznámení zaměstnanců, tak veřejnosti. Systém poskytuje důvěryhodný prostor a důvěryhodné nástroje pro oznámení podezření.

Pro podání oznámení podezření na korupci zaměstnanci či veřejnosti je možno využít všechny komunikační kanály soudu nebo speciální e-mailovou adresu korupce@osoud.nji.justice.cz.

Oznámení by mělo obsahovat

- identifikaci osob podezřelých z korupčního jednání,
- podrobný popis možného korupčního jednání,
- konkrétní důkazy o možném korupčním jednání,
- případný požadavek na zachování anonymity oznamovatele.

Při podezření ze spáchání trestného činu je zaměstnanec povinen věc oznámit též orgánům činným v trestním řízení.

Přijatá oznámení se zapisují do správního deníku.

Oznámené informace posuzuje a prověřuje předseda soudu ve spolupráci s příslušným vedoucím zaměstnancem, jehož kompetencí se oznámená informace týká.

Úkol:

- 1.4.1 Průběžně aktualizovat kontakty pro oznamování korupce a zajistit jejich zveřejnění na intranetových a internetových stránkách soudu
 Odpovědnost: ředitelka správy
 Termín: průběžně
 Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.5 Ochrana oznamovatelů

Okresní soud deklaruje ochranu oznamovatelů podezření na korupční jednání, spočívající v nastavení postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám, upozorňujícím v dobré víře na možné korupční jednání. Jedná se zejména o systém umožňující utajení identity oznamovatelů, nestranného posuzování jakéhokoli jednání vůči zaměstnancům, které lze považovat za diskriminaci či represii za to, že podali oznámení o podezření z korupčního jednání. Ochranné postupy se vztahují i na zaměstnance, u kterých se v rámci posouzení neprokázalo pochybení. Správně nastavený systém oznamovacích mechanismů napomáhá zabránit nekalému jednání, předchází problémům a posiluje etiku a kulturu chování uvnitř organizace.

Úkol:

- 1.5.1 Vedoucí zaměstnanci odpovídají za aktivní propagaci systému ochrany oznamovatelů.

Odpovědnost: všichni vedoucí zaměstnanci v rozsahu své kompetence
Termín: průběžně, trvale
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.5.2 Zaměstnanec nesmí být diskriminován za to, že podal oznámení o podezření na korupční jednání. Nesmí být vůči němu v této souvislosti činěny přímé ani nepřímé represe.
Odpovědnost: předseda soudu
Termín: trvale
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

1.5.3 Oznamovateli je zaručena anonymita pro jeho ochranu (pokud o ni požádá).
Odpovědnost: předseda soudu
Termín: trvale
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

2. Transparentnost

Cílem je odrazovat zaměstnance od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti jejího odhalení.

Transparentnost ve všech činnostech je jednou ze základních priorit okresního soudu. K budování transparentního prostředí přispívá zveřejňování relevantních informací, zejména o nakládání s veřejnými prostředky.

2.1 Zveřejňování informací o veřejných prostředcích

Okresní soud v Novém Jičíně zpřístupňuje informace o nakládání s veřejnými prostředky zaměstnancům i veřejnosti za účelem zvýšení pravděpodobnosti odhalení korupce.

Úkol:

2.1.1 Na webu <http://data.justice.cz> uveřejňovat přehled faktur a plateb.
Odpovědnost: ředitelka správy, hlavní účetní
Termín: ve stanovených termínech
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

2.1.2 Údaje o rozpočtových a účetních informacích jsou zveřejňovány na informačním portálu <http://monitor.statnipokladna.cz>
Odpovědnost: ředitel správy, hlavní účetní
Termín: průběžný
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

2.1.3 Na internetových stránkách soudu zveřejňovat informace o nakládání s majetkem státu
Odpovědnost: ředitel správy, správce majetku
Termín: průběžný
Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

2.1.4 Na profilu zadavatele zveřejňovat všechny povinné informace k veřejným zakázkám a výběru dodavatele

Odpovědnost: zaměstnanci pověřeni zadáváním veřejných zakázek

Termín: průběžný

Termín hodnocení: k 31.12.lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

2.2 Zveřejňování informací o systému rozhodování

Okresní soud v Novém Jičíně transparentně zpřístupňuje informace o struktuře a kompetencích při rozhodování zaměstnancům i veřejnosti na svých internetových stránkách v rámci portálu justice

Úkol:

2.2.1 Na internetových stránkách soudu v rámci portálu justice www.justice.cz. v souladu s § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňovat povinné informace.

Odpovědnost: předseda soudu, zaměstnanec pověřený vyřizováním žádostí

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad hodnocení

2.2.2 Na internetových stránkách soudu v rámci portálu justice www.justice.cz. zveřejňovat informace v rozsahu

- organizační strukturu soudu vyjadřující vztahy nadřízenosti a podřízenosti

- kontakty na vedení soudu, informační kancelář, podatelnu, tel. ústřednu

Odpovědnost: ředitelka správy

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad hodnocení

3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Cílem je nastavit účinné kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání.

3.1 Hodnocení korupčních rizik

Identifikace, hodnocení a řízení korupčních rizik je součástí celkového procesu práce s riziky spojenými s činností Okresní soudu v Novém Jičíně. Efektivní řízení rizik je podmíněno fungováním účinného vnitřního kontrolního systému.

Hodnocení korupčních rizik zahrnuje zejména:

- identifikaci korupčního rizika, tj. potencionální nebezpečí, že v určitém procesu probíhajícím na soudě může dojít ke korupčnímu jednání zaměstnance;

- hodnocení korupčního rizika, tj. stanovení míry pravděpodobnosti, že tato skutečnost nastane (stupeň četnosti), a stanovení míry dopadu (vlivu) na chod soudu; součinem těchto dvou veličin je míra významnosti korupčního rizika.
- vytvoření katalogu korupčních rizik,
- nastavení kontrolních mechanismů pro zabránění korupci, tj. přijetí konkrétních opatření, která budou minimalizovat pravděpodobnost vzniku či dopad jednotlivých identifikovaných rizik a bránit tomu, aby mohla nastat;
- sledování plnění protikorupčních opatření k eliminaci a minimalizaci rizik a hodnocení jejich realizace a účinnosti, případná aktualizace při vzniku a identifikaci nového korupčního rizika na základě vývoje procesů probíhajících na soudě.

Vedoucí zaměstnanci identifikují a hodnotí korupční rizika spojená s činností soudu a hodnotí přiměřenost a účinnost přijatých opatření k minimalizaci rizik. Identifikovaná korupční rizika a opatření přijímaná k jejich potlačení jsou obsažena v Katalogu korupčních rizik.

Pro hodnocení korupčního rizika je využíván následující bodový systém:

Pravděpodobnost výskytu jevu (korupčního jednání)

Stupeň	Pravděpodobnost výskytu jevu
1	Téměř vyloučený, výjimečný
2	Možný, avšak nepravděpodobný
3	Možný, pravděpodobný
4	Pravděpodobný, častý
5	Téměř jistý

Dopad výskytu jevu (korupčního jednání)

Stupeň	Míra dopadu jevu na chod soudu
1	Prakticky žádný, bez vlivu, nevýznamné finanční ztráty
2	Málo podstatný, malé finanční ztráty
3	Podstatný, opakující se výpadky, střední finanční ztráty
4	Zásadní, selhání základních funkcí, velké finanční ztráty
5	Devastující, OSS není schopna plnit úkoly, které jí ukládá zákon a pro které byla zřízena, obrovské finanční ztráty

Vzorec výpočtu míry významnosti korupčního rizika je následující:

$$\text{významnost korupčního rizika} = \text{pravděpodobnost výskytu jevu} \times \text{dopad výskytu jevu}$$

Úkol:

3.1.1 Vyhodnocovat korupční rizika a opatření, která byla přijata ke snížení jejich pravděpodobnosti nebo dopadu.

Odpovědnost: předseda soudu, ředitelka správy

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

3.2 Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci

Jedná se o důsledné prověřování signálů o možném korupčním jednání obsažených zvláště v podáních občanů. Tento proces je součástí řídicí činnosti vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení. Součástí monitoringu je zobecňování takto získaných poznatků, posuzování dostatečnosti deklarovaných opatření ke snížení rizika korupčního jednání a rovněž aktuálnost a přiměřenost souvisejících interních předpisů.

Úkol:

3.2.1 Vedoucí zaměstnanci v rámci své řídicí a kontrolní činnosti prověřují funkčnost nastavených opatření.

Odpovědnost: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

4 Postupy při podezření na korupci

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání.

Bezodkladná reakce na podezření na korupční jednání zvyšuje pravděpodobnost jeho správného prověření a případného prokázání. Analýza příčin vzniku korupčního jednání je východiskem pro posílení preventivních mechanismů k zabránění opakovaného výskytu korupce.

4.1 Postupy při prošetřování podezření na korupci

Okresní soud v Novém Jičíně má stanoveny transparentní postupy pro prošetřování podezření na korupci. Jde zejména o postupy v rámci systému pro oznámení podezření na korupci a systému ochrany oznamovatelů.

Úkol:

4.1.1. Při prošetřování oznámení podezření na korupci postupovat v souladu s IPP

Odpovědnost: předseda soudu

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

4.2 Následná opatření

Implementace nápravných opatření omezí opakování korupčního jednání či zajistí jeho včasné odhalení v budoucnu.

Úkol:

4.2.1 Na základě prokázaného korupčního jednání jsou k jeho eliminaci přijímána opatření zaměřená na oblast úpravy vnitřních předpisů, vyvození disciplinárních sankcí a řešení vzniklých škod.

Odpovědnost: předseda soudu

Termín: průběžně

Termín hodnocení: k 31.12. lichého kal. roku jako podklad pro hodnocení

5 Vyhodnocování interního protikorupčního programu

Cílem je zjistit, zda jsou plněna protikorupční opatření, zdokonalovat IPP-OSNJ.

5.1 Shromáždění údajů a vyhodnocení interního protikorupčního programu

Vyhodnocování účinnosti IPP-OSNJ je zaměřeno na plnění jeho jednotlivých částí, na účinnost tohoto plnění a na implementaci nápravných opatření.

Úkol:

5.1.1 Vyhodnocení účinnosti IPP současně s návrhem na aktualizaci Katalogu korupčních rizik

Odpovědnost :ředitelka správy a vedoucí zaměstnanci

Termín: do 10.3. sudého kalendářního roku podle stavu k 31.12.lichého kalendářního předchozího roku jako podklad pro hodnocení a aktualizaci IPP .

5.2 Zpráva o IPP OSNJU

O plnění IPP-OSNJ ve struktuře výše uvedených opatření je zpracována jedenkrát za dva roky zpráva. Obsahem zprávy je stav implementace protikorupčních nástrojů, plán nápravných opatření, systém a rozsah realizovaných školení, Katalog korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledek jejich prověření, výsledek hodnocení účinnosti celého protikorupčního programu. Zpráva je předkládána ředitelkou správy ke schválení předsedovi soudu.

Úkol:

5.2.1 Provést celkové vyhodnocení účinnosti IPP a zpracovat zprávu

Odpovědnost: ředitelka správy

Termín: do 10.3. sudého kalendářního roku

5.3 Aktualizace IPP

Aktualizovaný IPP OSNJ obsahuje úpravy jednotlivých bodů tam, kde ze zprávy o plnění a hodnocení jeho účinnosti za předchozí rok vyplynula potřeba zlepšení, nebo uvedený úkol byl jednoznačně splněn. Aktuální znění bude zveřejňováno na internetových stránkách soudu v rámci portálu justice – www.justice.cz.

Úkol:

5.3.1 Provést aktualizaci IPP na základě závěrů zprávy o plnění IPP a přijatých opatření a provést kontrolu souladu s aktuálním Rámcovým resortním interním protikorupčním programem MSp.

Provést aktualizaci Katalogu korupčních rizik v návaznosti na vyhodnocení účinnosti opatření.

Odpovědnost: ředitelka správy

Termín: do 30.5. sudého kalendářního roku

5.3.2 Aktualizované znění IPP a Katalogu korupčních rizik po schválení předsedou soudu zveřejnit na internetových stránkách soudu.

Odpovědnost: ředitelka správy

Termín: do 20.6. sudého kalendářního roku

C. Závěr

Aktualizovaný IPP-OSNJ je účinný dnem 30.6.2020 a je v plném rozsahu závazný pro všechny zaměstnance.

JUDr. Vít Veselý
předseda okresního soudu